

Datum van inontvangstneming : 07/09/2021

Zaak C-419/21

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

8 juli 2021

Verwijzende rechter:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

21 juni 2021

Verzoekende partij:

X sp. z o.o., sp. k.

Verwerende partij:

Z

[OMISSIS]

BESLISSING

21 juni 2021

De eerste civiele kamer van de Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie I Wydział Cywilny (rechter in eerste aanleg Warschau, Polen), samengesteld als volgt:

[OMISSIS]

heeft

na op 21 juni 2021 te Warschau kennis te hebben genomen [OMISSIS] van

de vordering van X spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa (commanditaire vennootschap met beperkte aansprakelijkheid), gevestigd te K.

tegen **Z, gevestigd te W.**

inzake een betaling

beslist:

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Moet artikel 6, lid 1, van richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties aldus worden uitgelegd dat in het geval van een overeenkomst waarin de partijen zijn overeengekomen dat er meerdere goederenleveringen zullen plaatsvinden en elke levering binnen een bepaalde daaropvolgende termijn wordt betaald, minstens een vast bedrag van 40 EUR verschuldigd is voor achterstand bij elke afzonderlijke betaling voor de verschillende leveringen, of vereist het Unierecht slechts dat de schuldeiser in dat geval een vast bedrag van 40 EUR moet kunnen invorderen uit hoofde van de volledige handelstransactie die uit meerdere leveringen bestaat, ongeacht het aantal te late betalingen voor de verschillende leveringen?
2. Is een overeenkomst die de levering van goederen als voorwerp heeft en die de leverancier ertoe verplicht om een bepaalde hoeveelheid goederen tegen een overeengekomen prijs te leveren aan de opdrachtgever en tegelijkertijd de opdrachtgever het recht toekent om eenzijdig te beslissen over de leveringstijden en de te leveren deelhoeveelheden, met inbegrip van de mogelijkheid om af te zien van een deel van de overeengekomen goederen zonder dat dit nadelige gevolgen met zich brengt, en de opdrachtgever ertoe verplicht elk van de deelleveringen te betalen binnen een termijn die ingaat wanneer de betreffende deellevering is ontvangen, een handelstransactie in de zin van artikel 2, punt 1, van richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties, of is uit hoofde van deze richtlijn elk van deze deelleveringen naar aanleiding van de door de opdrachtgever te kennen gegeven behoefte een afzonderlijke handelstransactie, ook al vormt deze geen afzonderlijke overeenkomst in de zin van het nationale recht?

[OMISSIS]

Verzoek om een prejudiciële beslissing

1. Verwijzende rechter en partijen

1. Verwijzende rechter: Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie, I Wydział Cywilny [OMISSIS]

2. Verzoekende partij: X spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, gevestigd te K. ([OMISSIS] Polen)
3. Gemachtigde van de verzoekende partij: [OMISSIS]
4. Verwerende partij: Z, gevestigd te W. ([OMISSIS] Polen)
5. Gemachtigde van de verwerende partij: [OMISSIS]

2. Voorwerp van geschil en relevante feiten van de zaak

1. Het bij deze zaak betrokken ziekenhuis heeft in het kader van een overheidsopdracht een overeenkomst gesloten met een verkoper voor de levering van medische producten.
2. Het voorwerp van de overeenkomst is de verkoop en de levering aan het ziekenhuis van een partij goederen waarvan de hoeveelheid is vastgesteld in een bijlage bij de overeenkomst. De hoeveelheden konden evenwel worden verminderd naargelang van de reële behoeften van het ziekenhuis, in welk geval de verkoper geen recht had op schadevergoeding van het ziekenhuis. In dat verband zijn opeenvolgende leveringen overeengekomen en is afgesproken dat het ziekenhuis de precieze leveringstijden mocht vaststellen. Dit moest daarvoor opeenvolgende „bestellingen” plaatsnemen, die vijf werkdagen op voorhand per fax moesten worden ingediend. In de overeenkomst is uitdrukkelijk vastgesteld dat deze „bestellingen” louter technische en organisatorische handelingen waren en voor het ziekenhuis geen enkele verplichting inhielden. De brutowaarde van de overeenkomst en de prijs van de verschillende goederen zijn vastgesteld met de precisering dat deze gedurende de uitvoering van de overeenkomst niet konden worden verhoogd. Bovendien is overeengekomen dat – tot de brutowaarde van de overeenkomst – de betalingen achtereenvolgens voor elke opeenvolgende levering binnen een termijn van 60 dagen zouden plaatsvinden.
3. In het kader van de gesloten overeenkomst heeft het ziekenhuis bij twaalf deelbetalingen uit hoofde van twaalf zogenoemde „opeenvolgende leveringen” betalingsachterstand opgelopen. De verkoper heeft niet aangetoond dat hij in dat verband daadwerkelijk invorderingskosten heeft gemaakt.
4. De verkoper is van mening dat hij recht heeft op twaalf vaste bedragen uit hoofde van de twaalf te late betalingen, naar aanleiding waarvan verdragingsrente verschuldigd is.

5. Het ziekenhuis is van mening dat de verkoper slechts recht heeft op één vast bedrag, aangezien alle te late betalingen met een enkele handelstransactie verband houden.

3. Toepasselijke bepalingen van nationaal recht

Ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (wet betreffende de bestrijding van buitensporige vertragingen bij handelstransacties) van 8 maart 2013 (Dz. U. 2021, volgnr. 424):

Artikel 4, punt 1:

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder: handelstransactie – een overeenkomst voor de levering van goederen of het verrichten van diensten onder bezwarende titel, indien de in artikel 2 bedoelde partijen die overeenkomst sluiten in verband met de uitgeoefende activiteit;

Artikel 8, lid 1:

1. Bij handelstransacties waarbij de schuldenaar een overheidsinstantie is, hebben schuldeisers zonder aanmaning recht op wettelijke interest voor betalingsachterstanden voor de periode vanaf de dag waarop de vergoeding opeisbaar is geworden tot de dag van betaling, voor zover de volgende voorwaarden cumulatief zijn vervuld:

- 1) de schuldeiser heeft zijn prestatie uitgevoerd;
- 2) de schuldeiser heeft de betaling niet verkregen binnen de in de overeenkomst vastgestelde termijn.

Artikel 10:

1. Vanaf de datum waarop de in artikel 7, lid 1, of artikel 8, lid 1, bedoelde interest opeisbaar wordt, heeft de schuldenaar, bij wijze van vergoeding van de invorderingskosten, zonder aanmaning recht op betaling door de schuldenaar van een bedrag dat omgerekend overeenkomt met:

- 1) 40 EUR - indien de waarde van de vergoeding niet hoger is dan 5 000 Poolse zloty (PLN);
- 2) 70 EUR - indien de waarde van de vergoeding hoger is dan 5 000 PLN, maar lager dan 50 000 PLN;
- 3) 100 EUR - indien de waarde van de vergoeding gelijk is aan of hoger is dan 50 000 PLN.

1a. Het bedrag van de in lid 1 bedoelde vergoeding wordt omgerekend aan de hand van de gemiddelde wisselkoers van de euro die wordt bekendgemaakt door

de Poolse nationale bank op de laatste werkdag van de maand voorafgaand aan de maand waarin de vergoeding opeisbaar is geworden.

2. De schuldeiser heeft naast het in lid 1 genoemde bedrag recht op een redelijke vergoeding voor de door hem gemaakte invorderingskosten die dat bedrag te boven gaan.
3. Het recht op het in lid 1 genoemde bedrag ontstaat op grond van een handelstransactie, onder voorbehoud van artikel 11, lid 2, punt 2.
4. Het recht op vergoeding als bedoeld in lid 1 niet kan worden overgedragen.

Artikel 11:

1. De partijen bij een handelstransactie kunnen in hun overeenkomst een betalingsschema vaststellen voor de betaling van de vergoeding in termijnen mits de vaststelling van een dergelijk schema niet kennelijk onrechtmatig is ten aanzien van de schuldeiser.
2. Indien de partijen bij een handelstransactie in hun overeenkomst hebben vastgesteld dat de vergoeding in termijnen wordt betaald, bestaat het recht:
 - 1) op de in artikel 7, lid 1, of artikel 8, lid 1, bedoelde interest,
 - 2) op het in artikel 10, lid 1, bedoelde bedrag en de vergoeding van de in artikel 10, lid 2, bedoelde terugvorderingskosten, met betrekking tot elke onbetaalde termijn.

4. Toepasselijke bepalingen van Unierecht

Richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties (PB 2011, L 48, blz. 1)

Artikel 2, punt 1:

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

[...] „handelstransacties”: transacties tussen ondernemingen of tussen ondernemingen en overheidsinstanties die leiden tot het leveren van goederen of het verrichten van diensten tegen vergoeding;

Artikel 5:

Deze richtlijn doet geen afbreuk aan het recht van partijen om, met inachtneming van de desbetreffende bepalingen in het toepasselijke nationale recht, betalingsregelingen met betaling in termijnen overeen te komen. In dergelijke gevallen worden – indien een van de

afbetalingstermijnen niet op de afgesproken datum wordt voldaan – de interest en de vergoeding waarin deze richtlijn voorziet uitsluitend berekend over de achterstallige bedragen.

Artikel 6:

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de schuldeiser wanneer bij handelstransacties interest voor betalingsachterstand overeenkomstig de artikelen 3 of 4 verschuldigd wordt, minstens een vast bedrag van 40 EUR mag invorderen.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat het in lid 1 bedoelde vaste bedrag zonder aanmaning verschuldigd is als vergoeding voor de eigen invorderingskosten van de schuldeiser.
3. Naast het in lid 1 bedoelde vaste bedrag kan de schuldeiser aanspraak maken op een redelijke schadeloosstelling door de schuldenaar voor alle door diens betalingsachterstand ontstane invorderingskosten welke dat vaste bedrag te boven gaan. Daartoe kunnen onder meer de kosten worden gerekend die worden gemaakt voor het inschakelen van een advocaat of incassobureau.

5. Verband tussen de aanhangige zaak en het Unierecht

De verzoekende partij maakt ter vergoeding van gemaakte invorderingskosten aanspraak op het vaste bedrag als bedoeld in artikel 6, lid 1, van richtlijn 2011/7/EU (zoals in nationaal recht omgezet bij artikel 10, lid 1, van de aangehaalde wet).

6. Juridische twijfels van de verwijzende rechter en relevantie daarvan voor de uitkomst van de rechtsvraag

1. Bij de verwijzende rechter is twijfel gerezen over de uitlegging van het Unierecht, die bij de uitlegging van dubbelzinnige bepalingen van nationaal recht ter omzetting daarvan beslissend hoort te zijn.
2. De nationale wetgeving bepaalt namelijk uitdrukkelijk dat over elke handelstransactie een vergoeding verschuldigd is en dat een transactie een overeenkomst is. Daaruit volgt dat, behalve in het geval van betalingsregelingen met betaling in termijnen, een overeenkomst slechts aanleiding kan geven tot een enkele vergoeding in de vorm van een vast bedrag.
3. Anderzijds bevat richtlijn 2011/7/EU geen uitdrukkelijke definitie van een transactie als overeenkomst. Verdedigbaar is zowel het standpunt dat een transactie een overeenkomst is als het standpunt dat wanneer

een overeenkomst in verschillende goederenleveringen voorziet, elk van deze leveringen een handelstransactie in de zin van de richtlijn vormt en dat over elke levering een vast vergoedingsbedrag kan worden ingevorderd.

4. De door partijen in het hoofdgeding gesloten overeenkomst voorziet niet in termijnbetalingen in de zin van artikel 11, leden 1 en 2, van de aangehaalde wet of in een betalingsregeling met betaling in termijnen in de zin van artikel 5 van richtlijn 2011/7/EU. Van belang is dat de niet-geldelijke prestatie (levering) in delen is verricht en dat deze delen telkens volledig (door middel van betaling van het voor de geleverde goederen verschuldigde bedrag) en dus niet in termijnen zijn betaald.
5. Partijen hebben naast de in het verzoek beschreven overeenkomst evenmin aanvullende overeenkomsten en meer bepaald geen uitvoeringsovereenkomsten gesloten. Derhalve vormden alle als deellevering verrichte „openvolgende leveringen” de tenuitvoerlegging van de ene overeenkomst, die dus geen raam- of voorovereenkomst was, maar de definitieve overeenkomst krachtens welke partijen hun wederzijdse verplichtingen zijn nagekomen.
6. In de gesloten overeenkomst is uitdrukkelijk bepaald dat de bij de uitvoering daarvan ingediende „bestellingen” voor het ziekenhuis geen verplichtingen met zich brengen, maar louter technische en organisatorische handelingen zijn ter vermelding van de lopende behoeften van het ziekenhuis, dat aldus gebruikmaakt van het overeengekomen recht om zelf het tijdstip van de verschillende openvolgende leveringen te kiezen.
7. Volgens het nationale recht vereist de sluiting van een overeenkomst door een overheidsinstelling zoals het ziekenhuis dat deze op straffe van nietigheid schriftelijk wordt gesloten, alsmede dat de eisen van het aanbestedingsrecht worden geëerbiedigd.
8. Dat erin is voorzien dat het ziekenhuis het (voor de rechtsbetrekking doorslaggevende) recht heeft om eenzijdig de tijdstippen en het voorwerp van de afzonderlijke leveringen te bepalen houdt volgens de verwijzende rechter geen overschrijding van het kader van een verkoop- of leveringsovereenkomst in, laat staan van het ruim opgevatte kader van een handelstransactie (levering van goederen onder bezwarende titel).
9. Derhalve komt de verwijzende rechter tot de slotsom dat partijen door slechts één overeenkomst gebonden zijn.
10. Tegelijkertijd merkt de verwijzende rechter op dat een handelstransactie naar nationaal recht een overeenkomst is. Daaruit volgt dat tussen partijen slechts één handelstransactie heeft

plaatsgevonden. Bijgevolg moet worden geconcludeerd dat er slechts één vergoeding verschuldigd is, aangezien een dergelijke vergoeding uit hoofde van artikel 10, lid 3, van de nationale wet verschuldigd is over de betreffende handelstransactie.

11. Niettemin merkt de verwijzende rechter op dat artikel 6, lid 1, van richtlijn 2011/7/EU ook aldus kan worden uitgelegd dat een vaste vergoeding verschuldigd is uit hoofde van de vertraging bij elk van de deelbetalingen en het daaruit voortvloeiende verschuldigd worden van verdragingsrente.
12. Een dergelijke uitlegging zou volgens de verwijzende rechter evenwel in strijd zijn met de bewoordingen van de richtlijn, waarin een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen „transacties” en „betalingen”. Artikel 6, lid 1, van de richtlijn bepaalt namelijk dat de schuldeiser een vast bedrag van 40 EUR mag invorderen wanneer interest „bij handelstransacties” verschuldigd wordt. Het begrip „vast bedrag van 40 EUR” wordt in de richtlijn derhalve ondergeschikt gemaakt aan de verschillende „transacties” (en niet aan de betalingen). Niettemin bepaalt artikel 6, lid 3, van richtlijn 2011/7/EU dat de schuldeiser aanspraak kan maken op een schadeloosstelling door de schuldenaar voor alle door diens „betalingsachterstand” ontstane invorderingskosten welke dat vaste bedrag te boven gaan.
13. De verwijzende rechter heeft kennisgenomen van het arrest van 9 juli 2020, RL (Richtlijn betreffende bestrijding van betalingsachterstand), C-199/19, EU:C:2020:548. Hoewel dit arrest betrekking had op soortgelijke kwesties, geeft het geen antwoord op de bij de verwijzende rechter gerezen twijfel over de vraag of het Unierecht in de door hem uiteengezette situatie vereist dat aan de schuldeiser een schadevergoeding voor elke te late betaling wordt toegekend, ook al maken al deze betalingen deel uit van een enkele transactie.
14. In de eerste plaats dient het Hof evenwel het in de richtlijn niet nauwkeurig omschreven begrip „handelstransactie” uit te leggen. Het lijdt voor de verwijzende rechter namelijk geen twijfel dat dit een autonoom begrip van Unierecht is dat in alle lidstaten uniform moet worden uitgelegd.
15. De relevantie van het antwoord van het Hof op de vraag van de verwijzende rechter is dat, indien het Hof van oordeel is dat het Unierecht de betaling van een vergoeding voor elke te late betaling vereist of dat elk van de leveringen uit hoofde van de door de partijen gesloten overeenkomst volgens het Unierecht een transactie is, de nationale rechter een veelvoud van het vaste vergoedingsbedrag zal toekennen aan de schuldeiser. In het geval van een ontkennend

antwoord zal hij de vordering afwijzen voor zover deze het
enkelvoudige vergoedingsbedrag te boven gaat.

Warschau, 21 juni 2021